

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ ВИРОБНИЦТВА ЕКСПОРТНО-ОРІЄНТОВАНОЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

*Бабан Т.О., старший викладач, Харківський
національний технічний університет сільського
господарства імені Петра Василенка*

Сучасні процеси глобалізації, що відбуваються у світовому господарстві, мають значний вплив як на економіки в цілому, так і на окремі їхні галузі. Не виключенням є і аграрна галузь, важливість розвитку якої є безперечною для будь-якої держави. Актуальність розвитку аграрного сектору в світовому масштабі пов'язана зі зростанням населення світу, що викликає необхідність у забезпеченні людей продовольством, а також кліматичними змінами, які призводять до скорочення посівних площ в деяких країнах. Сприятливі природні умови та значні площі родючих земель визначають спеціалізацію України. Позитивний розвиток зовнішньоекономічної діяльності нашої держави, спричинений в тому числі і інтеграційними зв'язками, не обійшов і національну аграрну галузь. Сучасні економічні та політичні чинники визначають вектори та стратегічні напрямки розвитку цієї галузі, яка є в сучасних умовах локомотивом української економіки. Саме питання визначення та розвитку стратегій розвитку аграрного сектору, його експортних можливостей є достатньо актуальним наразі.

Питанням дослідження ролі експорту в економічному розвитку аграрного сектору національної економіки присвячені праці таких вітчизняних науковців як С.Кваша, С. Майстро, Б. Супіханов, П. Саблук та інших. Разом з тим, питання пов'язані з розвитком експортоорієнтованої діяльності в аграрному виробництві в сучасних умовах економічних та політичних трансформацій залишаються відкритими.

Саме тому метою дослідження є визначення сучасного стану та можливих стратегічних напрямків розвитку

експортоорієнтованого аграрного виробництва.

Зовнішньоекономічна діяльність аграрного сектору протягом останніх років характеризується, на відміну від деяких інших секторів, позитивним сальдо та зростаючими темпами експорту. Загалом експорт є одним з джерел надходження валютних коштів та, відповідно, вагомим чинником економічного розвитку держави.

Вагоме місце в експорті сільськогосподарської продукції займає зерно. В 2014 році його питома вага склала 39,3% в загальній структурі експорту сільськогосподарської та продовольчої продукції. Частина зерна, яка була експортована, від сукупного валового виробництва, склала 57%. Українське зерно користується достатнім попитом на світовому ринку. Основними ринками збуту є країни Африки, Азії та Європи. До десятки основних країн-імпортерів українського зерна відносяться Єгипет, Китай, Іспанія, Саудівська Аравія, Італія, Корея, Нідерланди, Ізраїль, Таїланд, Туніс.

Переважними конкурентними перевагами України на ринку зернових залишається приваблива ціна.

Але існують конкурентні переваги, які не достатньо використані українськими аграріями. На думку багатьох економістів однією з переваг вітчизняного аграрного сектору повинна стати екологічність вітчизняної продукції.

Говорячи про виробництво та експорт органічної продукції необхідно зазначити, що у національних товаровиробників є достатньо великий потенціал у цьому напрямку. За даними деяких спеціалістів в Україні близько восьми мільйонів гектарів екологічно чистих чорноземів. Так В.І. Кисіль виділяє зони, придатні для вирощування екологічно-чистої продукції, до яких включені 50% земель Миколаївської області і 80% Херсонської області. Але кількість сертифікованих земель, що відведені під органічне виробництво, поки лише 393,4 тис. га, що складає майже 1% від загальної площі сільськогосподарських угідь. Тобто перспективи у органічного виробництва значні. В цілому по Україні виробництвом органічної продукції вже займається 400 підприємств.

Потрібно зазначити, що українське органічне зерно

користується значною популярністю в країнах Європи, де є платоспроможний попит на органічну продукцію, експорт якої є більш вигідним, адже зерно під маркою органік коштує на 40% дорожче звичайного.

Для розвитку органічного виробництва в Україні проводяться законодавчі впровадження. Так, починаючи з січня 2014 р. в Україні вступив у дію підписаний 03 жовтня 2013 р. Президентом України Закон України № 425-VII «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини». Законом визначаються правові та економічні основи виробництва та обігу органічної сільськогосподарської продукції та сировини, заходи контролю та нагляду за такою діяльністю і спрямовані на забезпечення справедливої конкуренції та належного функціонування ринку органічної продукції та сировини, покращення основних показників стану здоров'я населення, збереження навколишнього природного середовища, раціонального використання ґрунтів, забезпечення раціонального використання та відтворення природних ресурсів, а також гарантування впевненості споживачів у продуктах та сировині, маркованих як органічні.

На даний час в Україні діє вже 16 сертифікаційних організації, які проводять сертифікацію підприємств, що переходять на органічне виробництво. Для підприємств, що займаються органічним виробництвом виділяється державна допомога для подальшого розвитку.

На нашу думку саме органічне виробництво повинно стати одним з нових стратегічних напрямків розвитку фермерських господарств та середніх підприємств, які за допомогою коопераційних зв'язків зможуть налагодити виробництво органічної продукції та знайти свою нішу на ринку цієї продукції, яка ще майже не зайнята в Україні, та має потенціал збуту на зовнішніх ринках. Відповідно, збільшення об'ємів виробництва органічної продукції дасть можливість розширити експорт органічної продукції.